

ját, izléses öltözködését, sőt még tud örülni a szépek és pártfogolja a művészetet is, ha erre megfelelő nevelést kapott. Ezekkel a szavakkal vezetibe 215 oldalas, izléses külsejű könyveeskéjét az érdemes székelyudvarhelyi rajztanár, aki népszerű modorban a gyakorlati esztétika mindig időszzerű kérdéseiben akarja tájékoztatni elsősorban erdélyi honfitársait és az ifjúságot. Elérni akarja, hogy a mai társadalom eldurvult, elfásult lelkű emberei nagyobb gondot fordítsanak az izlés, modor, divat kérdéseire. Legyenek ezek fontos életkérdések, problémák mindenki előtt, mert általuk életünket szebbé, kellemesebbé és finomabbá tehetjük. «Lelkesedéssel mondja el jobbára helytálló nézeteit a lakás, az utca, a gyermeknevelés és a társadalmi érintkezés módja, az evés és az öltözködés esztétikájáról s ezért bizony sok magyar emberre ráfér, hogy tudomást szerezzen a könyv tartalmáról s megszívlelje annak okos útmutatásait. A könyv a szerző kiadásában jelent meg, ára 3 pengő.

KIÁLLÍTÁSOK

KÖZÉPOSZTÁLYÚAKNAK VALÓ SZOBABEREZDÉSEKET állít ki ez év november havában az Országos Magyar Iparművészeti Társulat az Andrassy-úti ú. n. régi Műesarnokban levő kiállítási helyiségeiben. Az IOKSz. (Iparosok Országos Központi Szövetkezete) kötelékébe tartozó három szövetkezetnek, ú. m. a Bútorosarnok Szövetkezete, a Budapesti Műasztalosok Lakásberendező Szövetkezete és a Műasztalosok Szövetkezetének mesterei valósítják meg ez alkalomra a Társulat és az IOKSz vezetősége részéről felkért következő tervező iparművészek terveit: Fábry Pál, Flaeh János, Kaesz Gyula, Schaefer Ferenc, Selamonek Károly és Tólos Gyula. Két háromszobás, és pedig egy egyszeyűbb és egy díszesebb lakás berendezése kerül kiállításra, mely áll ebédlőből, hálószobából és úriszobából.

ASTOCKHOLMI REPRESENTATIV MAGYAR MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON a hazai iparművészet, ha szerény méretekben is, de mindenestre méltón fog szerepelni. E csoport anyagát az Országos Magyar Iparművészeti Társulat gyűjtötte össze és adta át a kiállítás kormánybiztosának, Déry Bélának. A stockholmi kiállítás bezárása után a kiállítás megmaradt és felfrissített anyagát Göteborgban, majd esetleg Kopenhágában, februárban pedig Nürnbergben az ott tervbe vett Magyar Hét alkalmával is kiállítják.

KIÁLLÍTÁSI FELHÍVÁS. A most következő szezonra, többek közt, három országos tárlat megrendezését is fölvette művészi feladatok közé a Fáklya Kultúrvállalat. Az elsőt, a fiatalok »Legjobb Mű« kiállításán, klasszifikált, legalább már két approbált tárlaton

szerepelt képző- és iparművészek vehetnek csak részt egy-egy, önbírálatot kiválasztott legjobb alkotásukkal. A tárlat zsűrimentes lesz. — Másodiknak egy Országos Plakát- és Reklámművészeti Kiállítás következik, melyen minden képző- és iparművész részt vehet tetszésszerű számú plakáttal, plakáttervvel, reklámszoborral, címke- és hirdetésrajzzal. — Harmadiknak megrendezik az első egyetemleges Freskó- és Épületdíszítőművészeti Tárlatot, melyen freskó- és üvegfestők, szobrászok, iparművészek és építészek vehetnek részt tetszésszerű számú kartonnal, szoborral, terajzzal és modellel. — A tárlatok részvételi feltételei a Fáklya irodájában (VIII., Baross-utca 43) tudhatók meg, naponta délután 4—6 óra közt. Jelentkezési határidő: 1928 szeptember 15.

A III. KÉZMŰIPARI KIÁLLÍTÁST rendező Országos Iparegyesület nagy áldozatok árán valóban szemrevaló módon rendezte ezidei tárlatát. A kiállítás látogatóit művészi hatású, igen tágas, szingazdag, díszes esernok fogadja, mely eltakarja a városligeti ósdi Iparesarnok sablonos fedélszerkezetét és ünnepi hangulatot fakaszt a nézőben. A tárlat szerencsés alaprajzi elrendezése, mely a forgalom könnyű lebonyolítását lehetővé teszi, a beépített ideiglenes falak egységes kiképzése, valamint az ez alkalommal beszerzett sok célszerű új vitrina előnyösen különbözteti meg ezt a kiállítást az előzőktől és azt könnyen áttekinthetővé, látogatását pedig kellemessé teszi. A sikerült installációs munkákat Bodon Károly vezette, kit Bajor Benedek támogatott a díszítő festészeti munkák művészi megoldásával. Elismerésreméltó a kézműipar multjának és az e téren szerepelt vezérlőegységek areképeinek bemutatása az ú. n. retrospektív csoportban. Rég ellefejtett évszázados mesterművek kerültek szemünk elé s kegyelettel adózhattunk a magyar ipar érdemes úttörői emlékének. A kiállítás jelenkori részén is sok érdekes néznivaló akad. Feltűnő a bútortipar tömeges felvonulása a kiállításon. Kár, hogy a modern művészet igényeinek megfelelő nagyon szórványosan jelentkező és komoly művészi munka mellett nagy számban vannak a faragványokkal túlhalmozott barokk ízlésű bútorok. Megmunkálás szempontjából nemesak a fővárosi, hanem a kispesti, újpesti és budafoki kismesterek bútorai is jórészen kifogástalanok. De a tervezés szintje sok kívánivalót hagy. Ezért időszzerű volna, ha az asztalosmesterek részére előadásokat rendeznének, melyeken a bútortipar jelenkori törekvéseit és az e téren elért kiváló eredményeket, általában pedig a bútorasztétika főbb követelményeit népszerű módon és megfelelően illusztrálva ismertetnék. Hasonló a helyzet a kiállítás látható világítótestek, a esillár és a lámpa gyártása terén. Mintha e szakma mesterei évtizedeken át aludtak volna: alig akad munkáik közt egy-két ötletes és ennek az iparágynak újabb vívmányait fel-

tüntetõ, mûvészien megoldott tárgy. Ezzel szemben a vasmûvesek csoportjában igen figyelemreméltó és nemes ízlésû újszerû tárgyak hosszú sorát láttuk. A bírálóbizottság feladata, hogy lelkiismeretesen megbírálja a kiállított tárgyakat s ítéletével azoknak juttassa az arany- és ezüstkoszorúkat, okleveleket és érmekeket, kik komoly törekvésükkel és szakmájuk fejlesztésével ilyen kitétetésekre valóban rá is szolgáltak.

NÉMET IPARMŰVÉSZET AMERIKÁBAN.
Emlékeztet, hogy néhány évvel a világháború alatt már sikerre vezettek azok a kísérletek, melyek a német iparmûvészek számára amerikai exportlehetőségeket igyekeztek teremteni. Különösen a német mûvészi kerámiának vált jó fogyasztó-piacává Amerika. Most újra tárgyalások folynak a régi kapcsolatok felújítására. Arról van szó, hogy Bruno Pault, a berlini mûvésziskolák igazgatóját felkérlik egy jövõ tavasszal Amerikában (valószínűleg a Metropolitan-múzeumban) rendezendõ kiállítás szervezésére. A megbeszélések a legutolsó monzai kiállításon kezdõdtek. A terv annál érdekesebb, mert ugyanesak a jövõ tavasszal rendez a Macy & Co. newyorki áruház is egy nagy nemzetközi iparmûvészeti kiállítást, amelyen Németország ugyanesak részt fog venni.

SZAKOKTATÁS

AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA nappali tanfolyamán az 1928/29. tanévi pótfelvételi vizsgákat f. év október hó 1—4 között tartják meg. A nappali tanfolyamra való beírásokat október 4-én, az elõadásokat pedig október hó 5-én kezdik. Az esti tanfolyamnak bútor- és általános rajz szakjára jelentkezőknek — mely elõadások szerda, esütörtök, péntek d. u. 6—8-ig és vasárnap d. e. 9—12-ig tartatnak — felvételi vizsgája október 4-én este 6 órakor lesz. Az esti tanfolyamra október 5-én pénteken este 6 órakor kell beiratkozni, mely napon megkezdik az 1928/29. tanévi elsõ elõadásokat.

BAJOR ISKOLÁK KIÁLLÍTÁSA ZÜRICH-BEN. Az elmúlt év nyarán a svájci iparmûvészeti oktatást mutatták be Münchenben s ennek viszonzásául most a bajorok kaptak meghívást Zürichbe, hogy iparmûvészeti oktatásuk eredményeit bemutassák. A pedagógusok nemzete rendkívüli figyelemmel s a leszûrhetõ tanulságok nyilvános megbeszélésével tisztelte meg a bajor iskolák munkáját. A sokféle szakipari oktatás munkássága közepette legfõbb hely a müncheni iparmûvészeti oktatásnak jutott. Megállapították, hogy az utolsó három évtizedben a kvalitásos munkaeredmények akkora tömegét produkálták, amelynek minden ágazatát s tanmenetének minden részletét pontosan tanulmányozni érdemes.

PÁLYÁZATOK

ELDÖLT IPARMŰVÉSZETI PÁLYÁZAT.
A székesfõváros képzõmûvészeti bizottsága pályázatot hirdetett oly tervekre, illetve tárgyakra, melyek alkalmasak legyenek arra, hogy azokat sport- és egyéb versenyeken, kiállításokon tiszteletdíjként a székesfõváros adhassa. A pályázat nem felelt meg a várakozásoknak, mert azon a kiválóbb iparmûvészek közül csak kevesen vettek részt. Pedig a pályázat feltételei igen kedvezõek voltak, mert sok szabadságot engedtek a mûvészeknek, és a díjak összege is elég tekintélyesnek mondható. A bizottság a pályázaton szereplõ viszonylag legmegfelelõbb mûvek közvetkezõ szerzõi között osztotta ki egyenlõ részben a rendelkezésére álló 3000 pengõt: Kóbor B. Elek, Dambi József, Kiss Ferenc, Tóth Gyula, Zilzer Hajnalka, Muhits Sándor, Hámor Sári, Borszék Frigyes és Keviczky Hugó.

AZ IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT KÖRÉBŐL

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT választmányának 1928. évi jún. hó 2-án tartott ülésén Seenger Béla alelnök elnökelt. Jelen voltak: Szablya Frischauf Ferenc alelnök, Ágotai Lajos, Bodon Károly, id. Gaul Károly, Grabowieczky Leon, Greff Lajos, Sz. Gyenes Lajos, Hauswirth Ödön, Helbing Ferenc, Holló Mihály, Horváth Béla, Hosszú István, Jungfer József, Kovács Erzsébet, Kulesár Sándor, Lakatos Artur, Mátrai Lajos, Meyer Antal, dr. Paecher Béla, Szablya János, Szabó Rezsõ, Végh Gyula választmányi tagok és Györgyi Kálmán igazgató.

Távolmaradásukat kimentették: dr. Dróhr Imre ügyv.-elnök, dr. Czákó Elemér, Gluck Frigyes, dr. Gulden Gyula, dr. Hüttl Dezsõ, Mattyasovszky Zsolnay Tibor, Nádlér Róbert.

1. Igazgató jelent, hogy az idei közgyûlés határozatának megfelelõen a Társulat igazgatósága és számos választmányi tag kísérte utolsó útjára a Társulat boldogult elnökét, Alpár Ignácot. Az elnökség koszorút tett az elhunyt sírjára, részvét-iratot intézett az özvegyhez, ki azt meg is köszönte. A Társulatnak a TÉBE, a KÉVE és az Orsz. Ipar-egyesület fejezte ki részvétét a veszteség felett.

Jelenti továbbá, hogy az elnök, József Ferenc dr. kir. hereg Öfensége megköszönte a Társulatnak leánya születése alkalmával hozzá intézett üdvözlõ sorait, — Gulden Gyula dr. megköszönte a választmányi taggá való megválasztását — és hogy Pécsen május hó 17-én Zsolnay

Vilmos centennáriuma alkalmából rendezett ünnepeken Faragó Ödön választmányi taggal együtt képviselte a Társulatot, s a szobor talapzatára koszorút helyezett el. Ezért a pécsi kereskedelmi és iparkamara, valamint a Zsolnay-család köszönetüket fejezték ki a Társulatnak. Jelenti még, hogy a választmány két érdemes régi tagja, Glüek Frigyes és Nádler Róbert a napokban lettek 70 évesek.

A választmány a jelentéseket tudomásul veszi és megbízza az elnökséget, hogy Glüek Frigyes és Nádler Róbertet levéllel üdvözlje 70-ik születésnapjuk alkalmából.

2. I g a z g a t ó még a következő jelentéseit teszi elő :

a) A kereskedelemügyi miniszter véleményes jelentést kért a Társulattól a dorogi plébános kéréséről, aki vámmentesítést kér a Münchenben megrendelt kálváriareliefek részére, azzal a megokolással, hogy ilyenek Magyarországon nem kaphatók. Ezzel szemben a Társulat elnöksége kimutatta, hogy a kívánt reliefek Magyarországon több helyen is beszerezhetők, ennél fogva a kérés elutasítását javasolta a kereskedelemügyi miniszternek.

b) A Képzőművészeti Tanács kiállítási bizottsága felkérésére a Társulat egybegyűjtötte, elbírálta és át is adta az idei velencei és római művészeti kiállítás magyar osztályának iparművészeti anyagát.

c) 1929. évi április havában Barcelonában nemzetközi kiállítás nyílik meg, amelyen való részvételre felkérték a Társulatot. Mínt hogy a magyar kormány ez ügyben való állásfoglalása még nem ismeretes, a Társulat közreműködése kérdésének is egyelőre függőben kell maradnia.

d) A tavaszra tervezett és az IOKSZ faipari osztályával karöltve rendezendő butorkiállítás közbejött nehézségek miatt öszre kellett halasztani. A butorok tervezői már megkapták a tervezésre szóló megbízásokat az IOKSZ-tól, úgyhogy az elbírált tervek még e hó folyamán megvalósítás végett kiadhatók lesznek.

e) A TESZ Rothermer lord részére 2×3 nagyságú esomózott selyemszőnyeget készített, mely a Társulat helyiségében 8 napig ki volt állítva. Belepti díjak utáni részesedés fejében a Társulatnak 210 pengő bevétele volt.

f) Mógáné Reguly Margit háziiparos a nyár folyamán fel akarja keresni a balatoni fürdőket, ahol rögtönzött kiállításokon iparművészeti és háziipari cikkekét kínálna eladásra. A Társulathoz fordult, s kérte, támogassa e vállalkozásában.

g) A Művészeti és Irodalmi Kongresszus Előkészítő Bizottsága felkérte a Társulatot, hogy a kongresszuson vegyen részt és hogy nevezze meg 3 tagját, kik a Társulatot bizottságában képviselni fogják. E felszólításra az elnökség dr. Czakó Elemér és dr. Ybl Ervin vál. tagokat és Györgyi Kálmán igazgatót jelentette be a Társulat képviselőül. A június havára tervezett kongresszust

elhalasztották öszre. Egyelőre 15 tétel megvitatásába állapodtak meg. Az előadók között szerepelnek a választmány következő tagjai: Bodon Károly, dr. Czakó Elemér, Helbing Ferenc, Kovács Erzsébet, Kölber Dezső, Lakatos Artur, Mátrai Lajos, Menyhért Miklós, Meyer Antal, Szablya Frischauf Ferenc.

h) Ezidén eddig a Társulat a következő adományokat kapta: TÉBE 500 P, Első M. Ált. Bizt. Társ. 150 P, Székiöv. Elektromos Művek és MÁK 100—100 P, MOKTÁR 50 pengő.

i) A legutóbbi választmányi ülés határozatának megfelelően az igazgatóság felajánlotta a Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának és az Iparművészeti Múzeumnak a Társulat népművészeti gyűjteményének az illető múzeumok anyagának kiegészítésére alkalmas részét megvételre. A Néprajzi Osztály néhány hímzést, szőrmével bélelt, bőrből készült több ruházati darabot és fatárgyat jelölt meg, mint a maga céljaira valókat; az Iparművészeti Múzeum 195 drb hímzést és 4 drb eseréptárgyat választott ki a maga gyűjteménye részére. Az előbbieket vételára még nincs megállapítva, az utóbbiaknak becslése megtörtént ugyan, de a vételár öt éven keresztül egyenlő részletekben lesz csak folyósítható.

A választmány a jelentéseket tudomásul veszi és felhatalmazza az igazgatót, hogy Mógánének kellő biztosíték ellenében a kért gyűjtemény becslése rendelkezésére; a népművészeti tárgyak eladásához hozzájárul, de egyben kimondja, hogy a Társulat vagyonához tartozó népművészeti gyűjtemény egyes részeinek eladásából befolyó pénzek nem szerepelhetnek a Társulat ama bevételei között, melyek folyó kiadásokra felhasználhatók, hanem a csupán a vagyongyarapítására alkalmas vásárlásokra vagy gyümölcsöző befektetésre fordíthatók.

3. V é g h Gyula figyelmezteti a választmányt, hogy 1929. év elején a lipcsei Grassi-Múzeum a maga helyiségeiben kisebb terjedelmű nemzetközi kiállítást rendez, amely alkalommal Magyarországnak részvételére számít. Kéri a választmányt, hogy annak idején támogassa őt az anyag egybegyűjtésében.

Egyelőre tudomásul szolgál.

4. A legutóbbi közgyűlésen megválasztott új választmányi tagok közül dr. Czakó Elemért a propaganda-, dr. Gulden Gyulát pedig a kiállítási bizottságba sorozza a választmány és egyben kimondja, hogy úgy az igazgatóság, mint a többi bizottság eddigi tagjai ezentúl is megmaradjanak eddigi beosztásukban.

Új tagokul jelentkeztek: Baumgarten Nándor Bp., Cséte Balázs Csepel, Halász Károly Nemeskolt, dr. Havas Béla Magyaróvár, Heger Ida Bp., Kemény Tibor Bp., Kiss Pál Párizs, Friedmann Ernő Bp., Kronstein József Bp., Prámer József Bp., Tibor Béla Dunaszekeső, Finály Ernő Bp.,

Hoffmeyer Herbertné Bp., gyurgyenováci Rosenberg Herman Bp., Nagy Béla Bp., Garzsis Valéria Pestszentlőrinc, Schmidt Ottó Annamajor, ifj. Petri Béla Bp., dr. Naményi Ernő Bp., gróf Eszterházy Pálné Réde, Ceglédi Városi Közkönyvtár, Reitzer Elemér Bp., Soós Géza Kapuvár, Wellisch Gyula Bp., Völker József Kőszeg, Lonkay Antal Bp., Ózdi Gyári Olvasóegylet, összesen 27 rendes tag.

Az alapító tagok sorába lépett Kammer Siegfried textilgyáros, Budapest. A választmány a nevezeteket a tagok sorába felveszi és elrendeli nevük beiktatását a tagok névjegyzékébe.

Erre az elnök az ülést berekeszti.

IN MEMORIAM

BARTÓKY JÓZSEF †. Egy nemeslelkű, értékes, jó ember hunyta le örökre szemét július hó 4-én, aki rajongója volt mindennek, ami szép és nemes és aki a magyar irodalmat örökbeesű, a maguk nemében páratlan gyöngyszemekkel gazdagította. Mint tisztviselő a maga szorgalmával, éles eszével, széleskörű tudásával elérte a legmagasabb fokot, melyet köztisztviselő elérhet: államtitkár lett, valóságos belső titkos tanácsos és mellét számos magasrangú rendjel díszítette. Szabad óráiban szívesen foglalkozott művészeti ügyekkel. 1907 óta tagja volt az Orsz. M. Iparművészeti Társulat választmányának; e minőségében 1908-ban megalakította a Virágos Budapest Bizottságot, mely őt választotta meg elnökének. A virágkultusz érdekében való szívós és eredményes munkásságának a világháború vetett véget, de a Társulat ügyeiben ő tovább tevékenyen vett részt mint az igazgatóság tagja és sok hasznos kezdés és siker fűződik az ő nevéhez. Ezért a Társulat 40 éves fennállását ünneplő díszközgyűlés őt 1925-ben egyhangúlag a Társulat tiszteletbeli tagjává választotta. Sajnos, egészsége ekkor már egyre hanyatlott, úgyhogy alig hagyhatta el otthonát.

De beteg testtel tovább is ernyedetlenül dolgozott és sűrűn jelentek meg szellemes rajzai és novellái a napilapok hasábjain és kötetei a könyvpiacra. A legnagyobb sikert Magyar Fabulák című művével érte el, mely irodalmi ágnak az újabb korban újszólván ő volt az egyedüli hivatott művelője.

KÜLFÖLD

ÚJ ABLAKÜVEGEK. Amint az egész lakásberendező-iparnak, úgy az új ablakosságnak is megvannak a reformtörekvései. Egy angol gyár néhány év óta újfajta ablaküveget gyárt s ez a »vita«-üveg abban különbözik a régiektől, hogy az ibolyántúli sugarakat nagyobb mennyiségben boesátja át. Kísérleteket végeztek vele s kiderült, hogy egy osztály tanulói, akikhez ily ablakokon át szűrődött be a napfény, 9 hónap alatt 10%-kal, a régiek mellett csak 5%-kal gyarapodtak súlyban. Hasonló megfigyeléseket végeztek üvegablakos állatok állatain is. Az eredmény itt is a vitaüveget igazolta, melynek csak egy baja van a használatban, az, hogy egyelőre nagyon drága.

IGY KELL ÉPITENI. Mialatt Berlin város további hatezer lakás építéséről tárgyal különféle vállalkozókkal, egy részvénytársaság most fejezett be a külterületen egy ezerlakásos háztömb-építkezést. Itt minden lakást egyetlen óriásméretű központi kazánból látnak el meleg vízzel és központi fűtéssel, mégpedig a legpraktikusabb fizetési tarifa szerint: kiki az elfogyasztott melegvíz-mennyiséget fizeti egy mérőóra jelzése szerint. Ezenkívül minden lakásban lesz villanyvilágítás, fürdőszoba, villamos mosókonyha, szárítókészülék, mely három óra alatt kiszárítja a fehérneműt. A padlásra szánt költségeket ugyanis okosabban tudják felhasználni, mint ilyesmire. Ha a típusok jól beválnak, ugyanazon a módon még tízezer 2—3—4 szobás lakást fognak építeni.

Szemelvény a m. kir. Képzőművészeti Főiskola kiállításának iparművészeti csoportjából. Síkdíszítményi vázlat. Tanár Megyer M. Antal. — Ornamentale Skizze eines Schülers der Königl. Hochschule für Bildende Kunst, Budapest. — Croquis ornamentale d'un élève de l'Académie des Beaux Arts, Budapest.